

Rolnictwo zrównoważone – jak je oceniacie?

Autor: Magdalena Kowalczyk

Data: 5 lipca 2018

Rolnictwo zrównoważone to produkcja zdrowej, wysokiej jakości żywności w taki sposób, aby chronić stan środowiska naturalnego i przynieść korzyści finansowe gospodarzom. Sprawdź, jak rolnictwo zrównoważone oceniają rolnicy.

Promowanie praktyk rolniczych, które sprzyjają ochronie środowiska to jeden z celów Wspólnej Polityki Rolnej UE. **W państwach członkowskich wdrażane jest działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne.** Skorzystać z niego mogą rolnicy, którzy realizują na obszarze swoich gospodarstw metody produkcji, sprzyjające zachowaniu różnorodności biologicznej, krajobrazu a także zasobów środowiska, przede wszystkim gleby i wody. Gospodarzom udzielana jest pomoc finansowa, która rekompensuje im poniesione dodatkowe koszty i utracone przychody, związane z prowadzeniem takiej produkcji.

Małe zainteresowanie dopłatami rolno-środowiskowo-klimatycznymi

Zainteresowanie dopłatami w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego PROW 2014-2020 jest niewielkie. Rolnicy złożyli w tym roku około 56 tys. wniosków o przyznanie

płatności związanych z tym działaniem (nabór wniosków trwa do 10 lipca, więc ta liczba jeszcze wzrośnie). Optymistyczne jest jednak to, że to ponad dwa razy więcej niż dwa lata temu, gdy gospodarze złożyli ich 24,5 tys. i o ponad 16 tys. więcej niż w ubiegłym roku.

– **W oparciu o liczbę złożonych wniosków na 2017 r. największym zainteresowaniem cieszy się Pakiet 4. i Pakiet 5. związane z ochroną cennych siedlisk przyrodniczych i zagrożonych gatunków ptaków.** Trzecim pod względem zainteresowania beneficjentów był Pakiet 1., który w odróżnieniu od pozostałych pakietów jest realizowany w całym gospodarstwie rolnika – na pakiet ten przypada największa wnioskowana powierzchnia do płatności. *Natomiast najmniejszym zainteresowaniem cieszył się Pakiet 3. dotyczący zachowania powierzchni sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych* – informuje Paweł Mucha, rzecznik prasowy ARiMR.

Do połowy czerwca wskaźnik wykorzystania budżetu PROW łącznie ze zobowiązaniami rolnośrodowiskowymi z poprzednich okresów programowania, czyli PROW 2004-2006 i 2007-2013 wyniósł 39,34%.

Z badania zrealizowanego przez firmę Martin & Jacob na zlecenie Banku BGŻ BNP Paribas wynika, że niewielu rolników skorzystało w tym roku z dopłat w ramach działania rolno-środowiskowo-klimatycznego.

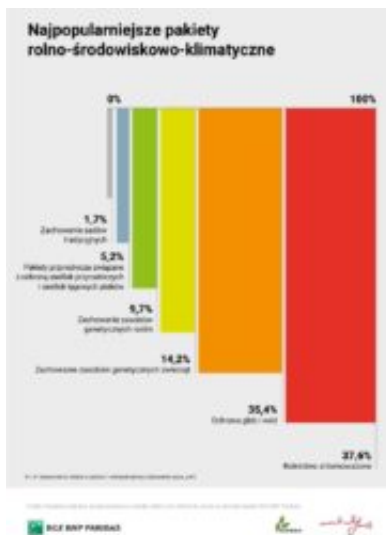
Rolnictwo zrównoważone, czyli co?

Z badania zrealizowanego przez firmę Martin & Jacob na zlecenie Banku BGŻ BNP Paribas wynika, że **tylko co 10 rolnik skorzystał w tym roku z płatności w ramach działania rolno-**

środowiskowo-klimatycznego. Rolnictwo zrównoważone to dla wielu rolników nadal pojęcie obce. Nie wywołuje żadnych skojarzeń u 20% gospodarzy biorących udział w ankiecie. Tym, którzy je znają, najczęściej kojarzy się z płodozmianem, czyli zabiegiem, który jest obowiązkowy dla wielu farmerów starających się o dopłaty bezpośrednie.

Które pakiety wskazujecie jako interesujące? Najbardziej popularne wśród ankietowanych rolników są: „Rolnictwo zrównoważone” i „Ochrona gleb i wód”.

Liderzy rolnictwa zrównoważonego

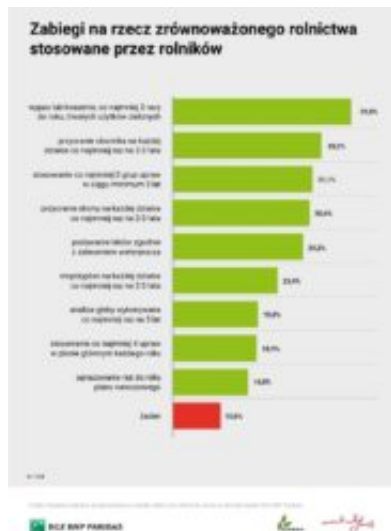

Największym zainteresowaniem rolników cieszyły się dwa pakiety: „Rolnictwo zrównoważone” i „Ochrona gleb i wód”.

Najbardziej zainteresowane rolnictwem zrównoważonym są gospodarstwa hodowlane nastawione na produkcję mięsa, a następnie mleka. Te pierwsze dominują wśród wnioskodawców z tego roku. Optymistyczne jest to, że rolnicy posiadający produkcję mieszaną najczęściej zastanawiają się nad złożeniem wniosku.

Respondenci reprezentujący te gospodarstwa wiedzą znacznie więcej o rolnictwie zrównoważonym, niż pozostali badani rolnicy. Częściej stosują zabiegi z nim związane i lepiej je oceniają. Zauważają jednak minusy takiej produkcji, wynikające z procedury przyznawania świadczeń.

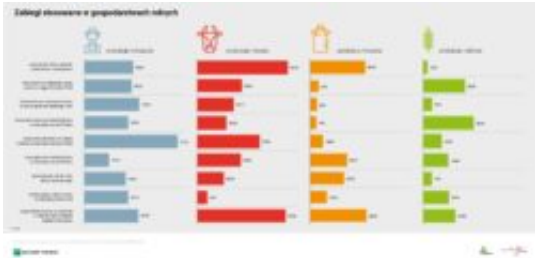
Zabiegi sprzyjające środowisku

Prawie 40% badanych rolników deklaruje wypas lub koszenie użytków zielonych co najmniej 2 razy do roku.

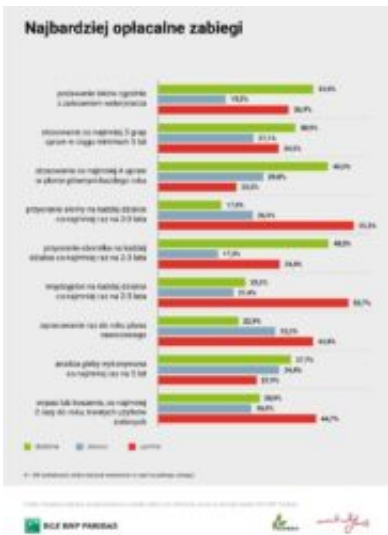
Choć pojęcie rolnictwa zrównoważonego dla wielu rolników nie istnieje, to **niemal wszystkie gospodarstwa stosują zabiegi poprawiające jakość środowiska. Najwięcej, bo 40% badanych wskazuje na wypas lub koszenie użytków zielonych (co najmniej 2 razy do roku).** Popularne okazują się również: przeoranie obornika, stosowanie co najmniej 3 grup upraw, przyoranie słomy i podawanie leków zgodnie z zaleceniem lekarza. Co ciekawe, badani gospodarze rzadziej wykonują analizę gleby i opracowują plan nawozowy. A przecież te działania mogą mieć bezpośredni wpływ na wynik produkcji i optymalizację kosztów.

– Idea rolnictwa zrównoważonego jest ochrona tego co nam daje zysk. Zysk nam dają nie same rośliny, ale gleba na której są uprawiane. Najważniejszym czynnikiem w każdym gospodarstwie jest dbanie o strukturę gleby, położenie pól i meliorację. Staramy się inwestować w urządzenia telemetryczne, które mają na celu ograniczyć ilość substancji stosowanych na hektar i ograniczyć ją tylko do miejsca, w którym jest potrzebna. Należy dbać o matkę ziemię, która sprawia, że mamy z czego żyć – mówi dla portalu agroFakt Wojciech Karaś, rolnik z Pomorza.

W gospodarstwie rolnym kierunek produkcji wpływa na wybór poszczególnych zabiegów agrotechnicznych związanych ze zrównoważonym rolnictwem.

Okolo 11 % ankietowanych przyznało, że nie stosują w swoim gospodarstwie żadnego z wymienionych w ankiecie zabiegów.

Rolnicy częściej oceniają bilans kosztów ponoszonych na zabiegi agrotechniczne na rzecz zrównoważonego rolnictwa z długoterminowymi zyskami z ich stosowania, jako ujemny.

Czy to się opłaca, czyli bilans kosztów

Działania rolno-środowiskowo-klimatyczne mają między innymi pomóc rolnikom

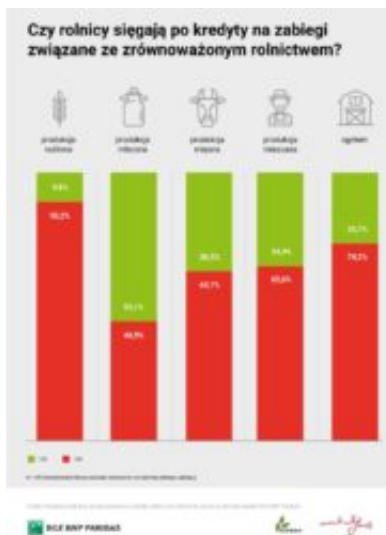
w produkcji bezpiecznej żywności i ochronie środowiska naturalnego. Stosowanie tych działań powiązane jest ze spełnieniem określonych wymogów przez rolników. Często praktyki rolnicze w ramach poszczególnych pakietów są związane z poniesieniem wyższych kosztów gospodarowania, a tym samym utraty części zysków.

Prowadzone przez Martin & Jacob badanie na zlecenie Banku BGŻ BNP Paribas dostarcza również odpowiedzi, które zabiegi realizowane przez rolników są najbardziej korzystne i przynoszą długotrwałe zyski. I tak według respondentów **najbardziej opłacalne są: stosowanie co najmniej 4 upraw w plonie głównym i przyoranie obornika.**

Za mniej opłacalne rolnicy uznali: przyoranie słomy, międzyplon na każdej działce (co najmniej raz na 2-3 lata), opracowanie planu nawozowego i wypas lub koszenie użytków zielonych (co najmniej 2 razy do roku).

– Ogólnie można powiedzieć, że rolnicy dostrzegają więcej kosztów niż korzyści finansowych ze stosowania określonych praktyk rolniczych w ramach pakietu rolno-środowiskowo-klimatycznego. Być może jest to związane z koniecznością poniesienia wyższych kosztów na wstępie, a następnie oczekiwaniem na korzyści w dłuższym terminie. A to już nie dla wszystkich rolników jest dobrym rozwiązaniem. Tym bardziej, że jak pokazują badania niewielu z nich decyduje się na wnioskowanie o płatności – wyjaśnia Marcin Chrobot z firmy Martin & Jacob.

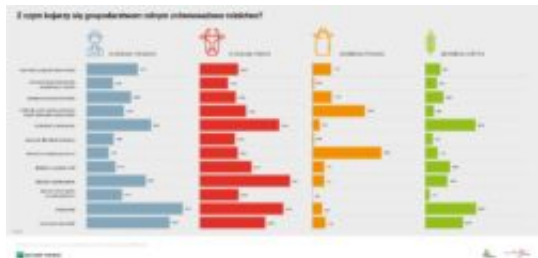
Rolnictwo zrównoważone a kredyty

25% badanych rolników wspierała się kredytem przy realizacji zabiegów agrotechnicznych, pozytywnie wpływających na stan środowiska naturalnego.

z niezbyt rozwiniętej kampanii informacyjnej na ten temat. Skąd taki wniosek? Wyniki przeprowadzonych badań dostarczają dość ciekawych informacji.

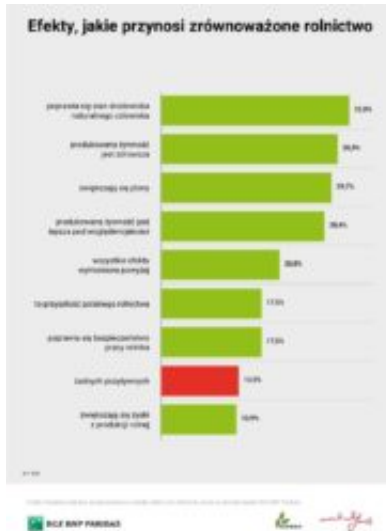
20 % badanych rolników z niczym nie kojarzy pojęcia „rolnictwo zrównoważone”. Wydaje się, że to dużo, tym bardziej, że **pozostali rolnicy głównie kojarzą rolnictwo zrównoważone z płodozmianem i dbałością o środowisko.** Dla około 15 % ankietowanych rolnictwo zrównoważone generalnie wiąże się z dokuczliwością np. dodatkową kontrolą pracy rolnika, uciążliwymi procedurami, koniecznością szkoleń oraz dodatkowymi kosztami.

Dla gospodarstw specjalizujących się w produkcji mięsa, rolnictwo zrównoważone to przede wszystkim dbałość o użytki zielone, dbałość o środowisko, płodozmian i racjonalne nawożenie.

Aby przybliżyć rolnikom pojęcie zrównoważonego rolnictwa, wiele instytucji prowadzi szereg akcji o charakterze edukacyjnym.

– Bank BGŻ BNP Paribas jest członkiem wspierającym Polskiego Stowarzyszenia Rolnictwa Zrównoważonego ASAP. Wspólnie prowadzimy działania popularyzujące rolnictwo zrównoważone, zapraszamy klientów do uczestnictwa w szkoleniach i projektach prowadzonych przez ASAP. Tematyka rolnictwa zrównoważonego jest również obecna podczas spotkań organizowanych przez Bank, np. cykl Agro Akademii. Ponadto, kwestie te poruszane są również na łamach gazety Agro Kurier – mówi Maciej Piskorski, dyrektor Departamentu Produktów Agro w Banku BGŻ BNP Paribas.

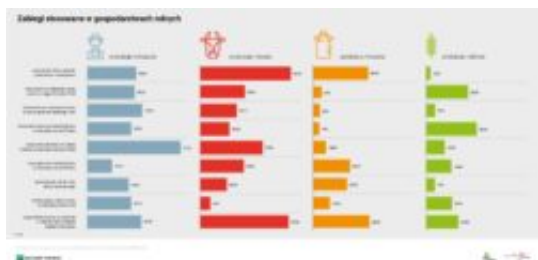
Większość badanych gospodarzy dostrzega efekty jakie przynosi zrównoważone rolnictwo.

Kto dostrzega efekty?

Pocieszające jest to, że około 90% badanych rolników widzi pozytywne efekty jakie przynosi rolnictwo zrównoważone. Gospodarze najczęściej wskazywali na poprawę środowiska naturalnego, produkcję zdrowszej i lepszej jakościowo żywności oraz wysokie plony. Te korzyści dostrzegają zwłaszcza rolnicy, którzy sami stosują takie zabiegi.

Okazuje się, że duże znaczenie na ocenę ma płeć – kobiety zauważają znacznie częściej niż mężczyźni profity płynące ze stosowania zasad zrównoważonego rolnictwa w praktyce. Głównie widzą efekty w postaci zdrowszej i lepszej pod względem jakościowym żywności, wyższych plonów, poprawy bezpieczeństwa pracy rolnika oraz, może co najważniejsze, dopatrują się w stosowaniu tych praktyk przyszłości dla polskiego rolnictwa.

– Patrząc na rolników przez pryzmat specjalizacji najbardziej optymistyczni co do efektów jakie przynosi rolnictwo zrównoważone są rolnicy wyspecjalizowani w produkcji mięsnej. Częściej niż pozostali dostrzegają walory w postaci zdrowszej i lepszej jakościowo żywności oraz zysków. Dla nich też to kierunek, w którym powinno podążać polskie rolnictwo – podsumowuje Marcin Chrobot, Martin & Jacob.

Rolnicy z gospodarstw „mięsnych” i „mieszanych” częściej dostrzegają pozytywne efekty rolnictwa zrównoważonego niż rolnicy z gospodarstw „roślinnych” i „mlecznych” .

Badanie zrealizowane między 14 maja, a 9 czerwca 2018 roku na losowej próbie rolników korzystających z rolniczych portali internetowych, metodą CAWI, w oparciu o model Real Time Sampling (RTS), przez firmę Martin & Jacob na zlecenie Banku BG BNP Paribas.